

## تحلیل جریان تنقیح مناط در فقه عبادی، با محوریت صوم و صلاه

محمد مهدی کریمی نیا<sup>۱</sup>، زهرا سیفی<sup>۲</sup>، مجتبی انصاری مقدم<sup>۳</sup>

<sup>۱</sup> استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم

<sup>۲</sup> سطح سه (کارشناسی ارشد) حوزه علمیه خواهران، مدرسه علمیه الزهرا (س)، شهرستان صحنه، پژوهشگر

<sup>۳</sup> دانشجوی دکتری تخصصی علوم قرآن و حدیث دانشگاه میبد، مدرس دانشگاه و پژوهشگر مطالعات اسلامی (نویسنده مسئول)

### چکیده

تنقیح مناط قاعده ای عقلی و اصولی است که در استنباط مصادیق و شاخصه های مباحث فقهی کاربرد گسترده ای دارد، گرچه در مباحث غیرعبادی و معاملات نمود بیشتری دارد، اما در مباحث عبادی نیز مطرح می شود، اساس استفاده از تنقیح مناط به کتب اهل سنت برمی گردد. در این مقاله از روش جمع آوری اطلاعات اسنادی نوشتاری (کتابخانه ای) و روش پردازش مطالب آمیزه ای تلفیقی و از نوع پردازش اطلاعات توصیفی تحلیلی استفاده شده است و نوع تحقیق به دیده هدف بنیادی می باشد. در این پژوهش به میزان کارکرد قاعده در فقه عبادی پرداخته شده و چنین به دست می آید که علمای فقهی و اصولی در خود واجباتی مانند صوم، صلات از قاعده ی تنقیح مناط استفاده کرده اند که به صورت کلی می توان گفت: تنقیح مناط یقینی به عنوان قاعده ای اصولی مورد تأیید و کاربرد علما و فقها می باشد و در اکثریت مباحث فقه عبادی مورد استفاده قرار می گیرد.

**واژه های کلیدی:** استحسان، تنقیح مناط، فقه عبادی، قیاس .